

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/tky: Bc. Barbora Wilke
Obor studia: Pedagogika
Název práce: Srovnání českého a dánského školského systému
Oponent práce: prof. PaedDr. Ondrej Kaščák, PhD.
Rok odevzdání práce: 2023/2024

Obecná charakteristika práce:

Typ práce: teoreticko-empirická
Rozsah práce (bez příloh): 100
Počet příloh: 4

Celková odborná úroveň textu

Oborová přiléhavost tématu
Správnost užití odborné terminologie
Orientace problematice zvoleného tématu
Stanovení cílů práce
Naplnění cílů práce
Provázanost teoretické a empirické/praktické části práce

0 ¹	1	2	3	4
	1			
		2		
	1			
	1			
	1			
		2		

Celková formální úroveň textu

Jazyková úroveň práce
Výstavba a logická struktura textu
Grafické zpracování
Citace/parafráze/poznámky

	1			
		2		
	1			
	1			

Teoretické ukotvení tématu

Kvalita a příhodnost použitých zdrojů
Kritická práce s použitými zdroji, úroveň reflexe
Celková kvalita zpracování teoretické báze

	1			
		2		
	1			

Metodologie práce (týká se empirické práce)

Vhodnost, přesnost a splnitelnost cílů výzkumu
Volba výzkumných metod
Stanovení a popis výzkumného souboru
Popis způsobu zpracování dat

	1			
	1			
	1			
	1			

¹ 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – nespěš/a

Zpracování výsledků práce

Empirická práce

- Analýza a interpretace získaných dat
- Naplnění cílů výzkumu
- Shrnutí a diskuse výsledků
- Použitelnost výsledků v praxi

	1			
	1			
	1			
0				

Metodická práce

- Zpracování metodiky
- Rozsah projektu/materiálu
- Využitelnost pro praxi
- Evaluace navrženého projektu/materiálu

Teoretická práce

- Příležitost a odůvodnění závěrů
- Originalita závěrů
- Přířnos současnému poznání

Přístup autora/autorky k řešené problematice

--	--	--	--	--

Celkové zhodnocení práce (silné a slabé stránky)

Práce je z oblasti komparatívnej pedagogiky, takže na ňu môžeme klásť kritériá tejto pedagogickej disciplíny. Autorka v zásade postupuje podľa tradičného Beredayovho modelu porovnávacej analýzy, aj keď to explicitne neuvádza. Tento model uvádza postup, kedy sa najprv opíše situácia v dvoch vybraných krajinách, potom sa zohľadní historický resp. politický kontext vývoja daného fenoménu vo vybraných krajinách, následne sa vykoná juxtapozícia systémov na základe porovnateľných kritérií a až potom nasleduje efektívna komparácia.

Autorka postupuje podľa tohto cyklu, pričom ale kontextový fenomén histórie kladie na začiatok a potom opisuje systémy z pohľadu vybraných indikátorov – povinná školská dochádzka, financovanie, kvalifikačné predpoklady a hodnotenie a kvalita vzdelávania. Pri tejto mapovacej, resp. opisnej fáze sa nevyhla istým nepresnostiam, napr. neustále sa opakujúcej mantre v našom pedagogickom diskurze, že Maria Terézia zaviedla povinnú školskú dochádzku (zdroj je z portálu rvp) – čo zjavne nie je fakt. Tá bola zavedená až zásadne neskôr, čo autorka na inom mieste (s. 12) aj uvádza.

V prípade uvádzania systémových charakteristík českých a dánskych škôl autorka správne pracuje s klasifikáciou ISCED a adekvátne ju aplikuje aj na český vzdelávací systém. Upozorňujem však, že v prípade povinného vzdelávania neplatí, že ide len o ISCED1+ISCED2, ale treba uviesť, že aj o posledný ročník ISCED 0. Tento kód v texte nie je uvedený (s výnimkou grafu Eurydice) – zároveň sa tým rozvíja diskusia o povinnej školskej dochádzke verzus povinnom vzdelávaní a ich dĺžke. V prípade kapitoly o kvalifikačných požiadavkách by som skôr ako sumatívne zdroje z EU odporučil používať príslušnú národnú legislatívu.

Údaje o oboch krajinách v niektorých pasážach nie sú harmonizované. Dobré je to vidieť na všeobecnej charakteristike základného vzdelávania v prípade použitých tabuliek. Tá česká obsahuje len typy škôl resp. formy vzdelávania, tá dánska obsahuje nielen druhy škôl, ale aj školy rozdelené podľa zriaďovateľov. Tu už sa dostávame ku kritickej fáze tretieho kroku Beredayovho modelu – juxtapozícii, teda objektivizácii porovnania na základe harmonizovaných údajov.

V tejto fáze (kap. 2.3) však pracuje autorka skôr s dojмами z preštudovanej literatúry. Napr. väčšiu zameranosť na pripravenosť na školu cez predškolské vzdelávanie autorka pripisuje Česku. Akosi však opomína povinné hodnotenie jazykovej spôsobilosti detí v dánskych predškolských inštitúciách

už u trojročných. Taktiež sa používa téza o centralizovanejšom českom vzdelávacom kontexte oproti decentralizovanému dánskemu. Autorka však na to nemá v práci údaje. Naopak, index školskej autonómie OECD ukazuje, že Česko je jedným z najautonómnejších a najviac decentralizovaných vzdelávacích kontextov, výrazne viac, ako je ten dánsky.

Takže konštatujem, že fáza juxtapozície a následnej efektívnej komparácie prebehla v práci len v obmedzenej miere.

Našťastie je tu empirická časť práce, ktorá síce nie je o komparácii, ale je kvalitná. Možno by sa dalo povedať, že práci by prospelo, keby bola celá len o dánskom vzdelávacom systéme a príslušnej empirickej sonde do jeho fungovania cez rozhovory s učiteľmi. Vtedy by sa práca javila ako kompaktnejšia a nemusela by si dávať ambície (ako uvádza čiastkový cieľ práce) dávať z výskumu odporúčania pre prax na ZŠ v ČR. Táto ambícia nie je opodstatnená.

Pri empirickej časti budem veľmi stručný, pretože je zvládnutá výborne. Oceňujem jazykovú náročnosť, prácu v teréne v zahraničí, premyslenosť dizajnu a aj schopnosť autorky viesť efektívne rozhovory. Zároveň autorka preukázala schopnosť kódovať a tvoriť kategórie a podkategórie a tým reštruktúrovať dátový korpus na dominantné významové celky. Výsledky pritom nie sú triviálne, ale informačne nasýtené a v mnohom aj poučné.

Otázky a námety k diskusi při obhajobě

Vnímate odlišnosť kategórií povinného vzdelávania a povinnej školskej dochádzky? S akou kategóriou pracuje Eurydice, s akou pracuje Dánsko a ako to ovplyvňuje pohľad na dĺžku povinného vzdelávania v ČR?

Vyberte podľa Vás najvýznamnejší výsledok z Vašich rozhovorov s dánskymi učiteľmi.

Doporučení k obhajobě: doporučuji – nedoporučuji

Navrhovaná klasifikace: 1 - výborne

Datum, podpis: 21.5.2024